

Chicago (including Western suburbs) newsletter

Een eigen huis, een plek onder de zon

...en altijd iemand in de buurt die voor me zorgen kon. Een schoon bezongen ideaal. Een dak boven je hoofd, een van de basisbehoeften van de mens, net als intimiteit en eten en drinken. Die hiërarchie van Maslow heb ik indertijd ook moeten leren, maar de details ben ik onderhand vergeten. Vandaag wil ik het over dat dak hebben. Over eten en drinken hebben we het nog wel een andere keer. En de liefde? Ach, Woody Allen heeft het thema van het intieme leven van de stedelijke Amerikaan dermate uitgemolken, dat ik niet zie wat ik daar nog aan toe kan voegen.

De daken boven de hoofden. In Chicago vaak de vloer van de bovenburen, maar veel vaker een eigen dak. Want dat is niet alleen in België het hoogste ideaal. Voor de een, een kleine bungalow of een flat in de *South side*, met het doordringende geratel van de *El* en 's avonds verspreide schotwisselingen tussen de *gangs* als sfeermuziek. Voor de ander een *mansion* aan een meer, met een paar *acres* grond er om heen, en bewaking met camera's en *private guards*. Over deze twee uitersten wil ik het nu niet hebben. Ik wil het hebben over het wel en wee van de gewone man en vrouw in de *suburbs*, want daar gebeurt het¹.

The Urban landscape

We maken een tocht door de stedelijke jungle. Startpunt *downtown*. We rijden, je had toch niet gedacht te gaan lopen in het land van de *SUV* en de *pick-up truck*, in westelijke richting over *Roosevelt road* de *suburbs* in. Die Amerikaanse auto met z'n zachte vering komt goed van pas op de wegen die maar minimaal worden onderhouden.

Roosevelt Road begint dus in het centrum van Chicago, de *South loop* om precies te zijn, tussen de neoklassieke tempels die aan het *Field Museum* en het *Shedd Aquarium* huisvesting verlenen, aan de rand van *Lake Michigan*. Hij doorkruist *Chicagoland* van oost naar west, daarbij korte tijd de hoofdstraat van Wheaton vormend, vandaar mijn interesse in juist deze weg, en steekt daarna Illinois door tot aan de Mississippi. Zo ver gaan we nu niet. Het beginpunt heeft de stedelijke coördinaten 1200 zuid, 400 oost. Hoe bedoel u? Heel simpel. De hoek van State Street en Madison Avenue is het middelpunt van Chicago. Van daar af tellen de huisnummers op. Alles ten westen heeft een nummer met de toevoeging west, ten zuiden daarvan zuid enzovoort. Dus als je aan een oost-west lopende straat ten westen van State (een noord zuid lopende straat) woont, is je huisnummer altijd west. Wat je dan nog moet weten is hoe noordelijk of zuidelijk van Madison die straat is gelegen. Dat kun je nalezen op elke plattegrond. Of gewoon als iemand je een adres geeft de coördinaten van het dichtstbijzijnde kruispunt vragen. Een echte doe-het-zelf GPS.

Er gaan 800 huisnummers in een mijl, althans in *Chicagoland*. Voor gebruikers van het metrische stelsel komt deze wijze van huisnummering handig uit: per nummer ga je twee meter vooruit. Dat geldt niet in de hele stad. In het centrum, ruwweg tussen 400 oost en west, en 1200 zuid en 400 noord, is de huisnummer progressie een meter per nummer. De voordeur van mijn kantoor, 181 West Madison Avenue, geschreven als 181 W Madison, bevindt zich dus op 181 meter ten westen van State Street. Maar een collega die op 7528 noord *UpCanada Street* woont, moet zo'n 15 kilometer reizen om op kantoor te komen.

¹ Volgens de *Economist* zowel als de *Chicago Tribune* komen nieuwe ideeën en technologieën niet meer zoals in het verleden in de steden tot bloei, maar in de *suburbs*. Voorbeelden zijn *Silicon Valley*, en *Silicon Prairie*

Om het extra ingewikkeld te maken gelden de meeste straatnamen in de hele *county*. Een *county* is een miniprovincie. Huisnummers beginnen in elke *community* (stadje, dorp) opnieuw, met het nulpunt ergens op *Main Street*. Behalve in de voorsteden die aan Chicago grenzen. Daar tellen ze gewoon door. En om het helemaal onlogisch te maken ligt het middelpunt van Chicago zo ver naar het oosten dat in het centrum de nummers niet verder dan 500 oost gaan. In westelijke richting haalt Chicago de 8800. Het nulpunt is dus nogal *biased*, hetgeen historisch wel verklaarbaar is. Hoe ver van *Lake Michigan* is 8800 West?

We vervolgen onze tocht. Eerst zien we de wolkenkrabbers van de *loop*, de *Sears tower* er trots bovenuit stekend, nog aan onze rechterhand. Over een boogbrug passeren we de *Amtrack railyard*. Links de niet zo best bekend staande buurten van de veel bezongen *southside of Chicago*, doorkruist door de 14 stroken van de betonmoeie *Dan Ryan expressway*.

Lange mijlen *urban landscape* wachten ons. Langs de grotere wegen zoals *Roosevelt* betekent dat vooral winkels, lichtbruine *brick* laagbouw met grote reclameborden. Langs een straat zoals *Archer Avenue*, meer naar het zuiden, vindt je niet alleen Engelstalige borden, maar ook Chinese (in het begin), en verderop een afwisseling van Poolse, Griekse, en Cyrillische schriftuur. Een enkel Duitstalig bord met Gotische letters maakt de *Mittel-Europa* entourage compleet. Op 2800 noord biedt *Diversey* een even grote culturele verscheidenheid, maar meer van deze tijd. Dus ook Koreaanse, Japanse, Vietnamese en vooral Spaanstalige teksten. *Roosevelt* is wat gewoner van karakter. Reclame uitingen zijn *strictly English*, maar wel *slang*. Kijk de zijstraten in, en je ziet kleine bungalowachtige woningen. Niet best onderhouden, maar wel gezellig. Grote bomen waaronder kinderen spelen, mannen en vrouwen in groepjes op straat of zittend op de veranda. Langs *Roosevelt* zelf vindt je vooral lage appartement gebouwen. Ook hier veel volk op straat.

Aan de rechterkant passeren we al vrij snel de campus van de *University of Illinois*. 70 jaar geleden stond hier de bruisende woonbuurt waar de *Chicago blues* werd uitgevonden. Nu willen ze zelfs *Maxwell Street*, aan de overkant van *Roosevelt*, door een leerfabriek vervangen.

Verderop worden de woonwijken afgewisseld door industriebuurten, sommige in ernstig verval, andere in vol bedrijf. We schieten niet erg op door de vele stoplichten op de drukke, soms tot één strook per rijrichting versmallende weg. Je moet ook goed opletten voor *potholes* en *cracks* in het asfalt. We laten *Cicero*, de vroegere woonplaats van Al Capone, links liggen. *Pay-day checks* kunnen worden omgezet in *loans* in kantoortjes die opvallend veel weg hebben van de groezelige wisselkantoortjes waar Amsterdam vroeger zo rijkelijk mee was bedeed. *BBQ ribs* kun je op elke straathoek kopen. De vele oude auto's die hier rondrijden completeren de *Blues Brothers* entourage.

Ter hoogte van huisnummer 6000 rijden we, alleen gemarkeerd door de vermelding dat hier *State highway 38* begint, Chicago uit. We bevinden ons in de *suburbs*. De vooroorlogse om wel te verstaan. Iets minder droevig van aard dan de stad. Meer naar rechts liggen Oak Park en River Forest, de kerngebieden van de *prairie architecture* van Frank Lloyd Wright en kornuiten. Daar is het aangenamer, en prijziger, vertoeven.

We hobbelen door, en bevinden ons na enige tijd midden op een kerkhof. Alle *denominations* zijn hier vertegenwoordigd. Let op het witte kruis op de watertoren aan uw rechterhand.

Waarom een kerktoren bouwen als er al een toren staat? De weg wordt breder, en passeert *Interstate 294* onderlangs, de grens met de naoorlogse voorsteden. Tot en met zomer 2000 wordt hier aan de weg gewerkt. Drie stroken beton waarvan er twee doorlopend zijn afgesloten voor wegwerkzaamheden zorgen voor oponthoud. Observeer hoe verkrummelende betonplaten worden gereviseerd met glimmend nieuwe stalen pennen. De asfaltweg waarover we tot nu toe reden was niet best, maar betonwegen zijn ook niet alles!

Het urbane landschap verandert. De weg wordt breder, tot zeven stroken inclusief afslagstrook in het midden. Maar het verruimende effect wordt nog meer veroorzaakt door de enorme parkeerterreinen die de weg omlijnen. Tussen het blik, maar vooral erachter bovenop de aaneengeregen *strip malls*, één lange, aaneensluitende, schreeuwende reclame. De *malls* worden afgewisseld met wit blinkende appartement complexen en *townhomes*. Op de achtergrond ontwaren we wijken met ruime eengezinswoningen.

Van stoplicht naar stoplicht sprintend, afslaand verkeer dat zich obstinaat in de weg opstelt ontwijkend, niet iedereen begrijpt het nut van de middenstrook, ploegen we verder door het drukke verkeer. Het is hier altijd druk, ook 's avonds laat. Via *Elmhurst* (iepenbos), *Villa Park* (nou, bungalowtjes park hooguit), *Lombard* (klopt, veel Italianen hier), *Glen Ellyn* (dal van meneer Ellen) komen we in *Wheaton*, in 1853 gesticht op een spoorwegkruising genoemd naar de broers die 16 jaar eerder hier een boerderij hadden gepionierd. Ook bekend als *Billy Graham-stown*, en de woonplaats van uw correspondent. Vijfendertig kilometer van ons startpunt. De groene enclaves tussen het beton worden groter. Er staan ook steeds meer gewone, meestal vrij kleine, huizen langs de weg, die nog maar twee stroken per rijbaan telt. Opdringerige reclames zijn hier taboe, evenals *liquor stores*. Als we de *city limits* in uitgaande richting passeren zijn we net de laatste *strip mall* voorbij. Daarna het groen van *Cantigny* aan de linkerhand. Tussen de huizen steeds bredere doorkijkjes naar de sojavelden. We passeren de *Union Pacific West Chicago railyard*. Een goederentrein strekt zich uit van ver voor ons tot ver achter ons. Vier diesels puffen zwarte rook uit terwijl ze de 100 plus wagons richting *Rockies* trekken.

Plotseling duikt de weg stijl een rivierdal in. Geneva strekt zich aan weerszijden van de *Fox river* uit. Dit plaatsje is bijna net zo oud als Chicago, maar bleef tot voor kort gevrijwaard van grootstedelijke ontwikkelingen. De expansie is nu doorgedrongen tot deze streken, en het inwonertal zal naar verwachting binnen 10 jaar met 30% groeien. Brug over, let op de stroomversnelling rechts, stijl omhoog het rivierdal uit, nog een paar wijken van Geneva door, langs een nieuwe *mall*, nog één industrieterrein. En toch nog plotseling verandert *Roosevelt* in een rurale tweebaner, met vergezichten vol maïs en soja tot aan de einder. Elke paar honderd meter een boerderij, vaker wel dan niet om- en uitgebouwd tot woning-op-het-platteland. Vijftig kilometer van het startpunt. Van hier tot aan de *state line*, ruim 150 kilometer naar het westen, is alles akkerland en kleine stadjes.

Dat was nog het kortste stuk de drukte door. *Chicagoland*, Chicago en voorsteden, vormt een 50 bij 150 kilometer grote randstad, met de zee, in dit geval *Lake Michigan*, in het oosten. Zonder een groen hart. De *forest preserves*, groene *blobs* in een bijna perfect schaakbord patroon van wegen en huizen, en de veelal kleine stadsparken, vormen de enige vorm van natuur in het (sub)urbane landschap.

Waar praten we over ?

Huizen. Eerst een paar termen rechtzetten. Een *glossary* dus. Die moeten we ook eerst goed lezen voordat we complexe informatie systemen bouwen. Anders gebruiken we de terminologie verkeerd. Bijvoorbeeld, wat is een **component**. Even een korte pauze om de lezers die in de IT werken de tijd te geven op de *Reply button* van hun e-mail pakket te klikken om verhaal te halen over deze opmerking. (...) Hij ken weer?

- *Apartment*

Een huurflat. Veel *apartments* zijn of (delen van) een verdieping van een ouder huis, of zoals meestal in de *suburbs* laagbouw (*lowrise*), twee of drie woonlagen, vaak in de buurt van een spoorweg of een doorgaande verkeersweg. En er zijn veel drukke spoorwegen in de *Chicago area*! In het centrum zijn huren van 2000 tot 4000 dollar per maand normaal, maar in de *suburbs* kan dat tot een tiende daarvan dalen.

- *Condominium*
Een koopflat. Heel iets anders dan een *apartment*. In de stad vaak zeer *classy*, en dus duur. In de *suburbs* koopt niemand een flat. Voor dezelfde prijs koop je een mooi huis. Alleen *empty-nesters* zoeken de *downtown area's* van de *suburbs* op, waar ze in pretentieuze nieuwbouw tevreden oud worden.
Condo's met meer dan 2 slaapkamers zijn zeldzaam, en anders wel onbetaalbaar.
- *Townhouse*
Een rijtjeswoning. Meestal onderdeel van een *development*. In het centrum vaak schitterende *fin-de-siècle* bouw in lommerrijke straten, maar in de *suburbs* in een kolonie rondom een vijver, zwembad en een *gym* tussen de doorgaande wegen gekwakte eenvormige nieuwbouw. *Townhouses* worden vaker verhuurd dan verkocht, maar het laatste komt steeds meer voor.
- *House*
Een huis is een vrijstaand huis. Wordt ook vaak in een *development* gebouwd, en dan krijg je buurten waarin de huizen toch wel erg op elkaar lijken. Niet zo erg als in Nederland, maar eenvormiger dan België. Ze doen dan meestal wel aan *landscaping*, grasvelden, vijvers, wandelpaden, dat soort dingen. De duurdere, zeker verder weg van Chicago, liggen op een golfbaan zodat je zo uit de achtertuin een balletje kunt slaan.
Maar ook in Chicago zijn de meeste huizen *houses*, en geen *townhouse*. Doordat de steegjes tussen de huizen smal zijn lijkt het wel alsof de huizen aan elkaar zijn gebouwd. Garages vinden we in dat geval los staand, aan de achterkant van het huis. In de *suburbs* zijn garages altijd aan het huis vastgebouwd.
- *Development*
De meeste woningen worden als onderdeel van een groot project neergezet. Vaak samen met een winkelcentrum en een paar kantoren. Om het risico een beetje te spreiden. Aan het neerzetten van een *development* gaat vaak jaren van touwtrekken vooraf. Opvallend vaak winnen de politiek goed ingewijde ontwikkelaars. Ik kom in een latere column nog terug op het thema corruptie in de politiek.
- *Room sharing*
Komt nog steeds veel voor. Niet alleen als je studeert, maar ook als je in de stad wil wonen en geen directeursinkomen hebt, is *room-sharing* een goede oplossing. Vandaar dat veel *condo's* per slaapkamer een badkamer hebben. Maakt het delen wat makkelijker, want Amerikanen zijn zeer op hun privacy gesteld!
- *Housing*
De *Chicago Housing Authority* (CHA) is een van de grootste huiseigenaren van de V.S. Dit woningenbestand, merendeels grote galerijflats, werd gebouwd om goede en betaalbare woonruimte aan de armen in de *South* en de *West side* van Chicago te bieden. Goede bedoelingen dus, maar met dodelijke afloop zoals het voorbeeld van Cabrini-Green om de meest beruchte te noemen, bewijst. *Gangs* bleken hier zo onuitroeibaar dat de flats nu gesloopt worden, in de hoop dat de *social upheavel* groot genoeg is om de criminaliteit uit te roeien. Ik heb er mijn twijfels bij.
- *ComEd*
De lokale elektriciteitsmaatschappij, ook wel bekend als de firma die elke zomer voor langdurige stroomstoringen zorgt. Volgend jaar beter! Vorig jaar viel in de buurt waar wij wonen de stroom maar vier keer voor langer dan een uur uit. Loeiende airco's zijn de reden. Maar sommige *blocks* in de *South side* bleven vier dagen van stroom verstoken. Bij dagenlange middagtemperaturen van boven de 35 graden kost dat tientallen doden per jaar. Huizen zijn erop gebouwd de warmte binnen te houden, niet erbuiten. De gemeente

heeft uit voorzorg voor 10 miljoen dollar aan noodgeneratoren aangeschaft. Hoezo, paard achter de wagen spannen?

Een huis, een huis, mijn koninkrijk voor een huis!

Amerikanen verhuizen zich helemaal maf. Van de huidige bewoners van *Chicagoland* is volgend jaar 10% uit de regio vertrokken. Nog eens 10% verhuisd binnen de regio. Met meer dan acht miljoen inwoners is dat elk jaar een flinke volksverhuizing. Via de *ESL classes* (*English Second Language*) kennen we nogal wat buitenlanders. Die verhuizen nog vaker. Een op de drie is volgend jaar weer weg. Niet zo leuk voor onze kinderen.

Het beroep van makelaar is zeer profijtelijk. Advocaten verdienen ook goed. Het is niet ongebruikelijk om een makelaar én een advocaat in de arm te nemen. Dat was ook wat de bank ons aanbood bij het vinden van een huurwoning. Wij moesten de advocaat betalen, de verhuurder de makelaar. Dat geldt zowel bij kopen als huren. Dus als je een huis koopt zijn de kosten voor de verkopende partij. En de huurder heeft ook geen kosten. Die zijn doorberekend in de huur.

Uiteraard wordt internet veel gebruikt om een woning te zoeken, maar een bezoek in eigen persoon is nog altijd de norm. Men is niet te beroerd om naar de andere kant van het land te vliegen om een potentiële woningen te bezoeken. Veel huizen worden geadverteerd met een bezoeker erbij, meestal op zondag. Dat is een leuk dagje uit! We doen het niet zo vaak omdat de kinderen zich er bij vervelen, maar het is leerzaam én vermakelijk.

Een belangrijke variabele waar je als Nederlander misschien niet zo snel naar kijkt maar die hier zeer relevant is, is de onroerend goed belasting, de *house tax*. Dat is, naast de *sales tax*, de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeentes hier. Het te betalen bedrag kan aardig oplopen, 2-7% van de daadwerkelijke economische waarden van de woning. Voor een grote woning komt de *house tax* al gauw op een bedrag van 25.000 dollar of meer per jaar. In stadjes met een groot winkelcentrum is dat bedrag veel lager. Die zijn dan ook niet blij met de belasting vrijstelling voor Internet *sales*, een rechtstreekse bedreiging voor het welvaren van deze gemeentes. Omdat *public schools* voor ongeveer tweederde uit lokale belastingen worden bekostigd, is de *tax* opbrengst direct gerelateerd aan de kwaliteit van het onderwijs.

Hoe is het hier te wonen? Als je genoeg geld hebt, heel comfortabel. Amerikaanse huizen zijn groot, met een ruime tuin eromheen, meestal een grote kelder, twee woonkamers, drie of vier slaapkamers en twee of drie badkamers. Airconditioning en luchtverwarming zijn standaard, evenals een garage voor twee of drie auto's. Percelen zijn een kwart tot een halve *acre* groot, 1000 tot 2000 vierkante meter. Dan praten we over huizen die in de *suburbs* twee tot drie ton kosten (USD).

Een nadeeltje: je kunt nergens komen zonder auto. Dus de garage staat vol. Althans in de winter, in de zomer staat het rijdend materieel op de *driveway*. Wij zijn de enigen in de straat met maar een (1) auto. Fietsen worden over het algemeen alleen op afgesloten paden, zoals in *forest preserves*, gebruikt. Die parkeerplaatsen staan dan ook altijd vol auto's met fietsenrekken achterop. Niet van die rekken op de trekhaak zoals in Nederland gebruikelijk, want gewone auto's hebben geen trekhaak. Als je een trekhaak achter je auto nodig hebt koop je daar een *truck* voor, preferabel een *pick-up*. Die kunnen meestal tot 2 ton trekken, dus dat is dan zonde om er een fietsenrek op te zetten, dus dat doe je achter op je gewone auto.

Wat voor soorten huizen hebben ze hier? Als Nederlander zou ik zeggen dat er drie soorten zijn: 1) namaak groot Engels rijtjeshuis, 2) bungalow op groeihormonen, en 3) aangeklede rechthoek. Amerikanen zien dat iets anders. *Présentation is everything*. Daarom het hierna volgende overzicht. De tekeningen en de meeste foto's komen uit de Chicago Tribune, een van de leidende *internet enabled* kranten in de V.S.

1. Victorian

Kan ook niet anders, in het land van de 19e eeuwse seksuele moraal heet de meest bewonderde soort huizen naar de lang geregende Engelse koningin uit die tijd. Originale exemplaren zijn gewild maar duur. Nevenstaande tekening overdrijft ietwat, maar sommige *Victorians* kunnen echt voor een reünie van de *Addams family* worden gebruikt. Een veranda is standaard. Aan de foto kun je zien dat aan zo'n huis een hoop valt te verpesten in de naam van *convenience*. Respect voor traditie is niet een forté van de *American way of life*.

2. Queen Anne

De kleindochter zullen we maar zeggen, dichter bij het oorspronkelijke model, de *template*, gebleven dan George hierna. Varianten van dit soort huizen kom je in heel Amerika tegen, maar niet in nieuwe wijken, domweg omdat ze te duur zijn in het bouwen. In de oudere *suburbs* kom je ze veel tegen.

3. Georgian

De klein broer van *Anne*, en dus ook een kleinzoon van *Victoria*. Deze stijl wordt nog wel gebouwd, en is bijvoorbeeld razend populair in Naperville (de buurgemeente die in 15 jaar zonder enige planning van betekenis van 50.000 naar 120.000 inwoners groeide) waar ze wijkgewijs worden neergezet. Wat denk je dat dit huist kost?

4. Tudor

Een van de betere voorbeelden van volksverlakkerij. Een *imposter* die alleen *skin deep* is. In heel Engeland vindt je er minder in originele staat, dan in *Chicagoland* elk jaar worden gebouwd. Op de foto lijkt het nog heel wat, maar in de zonder veel gevoel voor goede smaak ingerichte *suburbia* wordt pijnlijk duidelijk dat het om een pathetische poging *old England* te doen herleven gaat. Beetje zoals William Hague met de conservatieve partij bezig is.

5. Colonial

Al tientallen jaren de bestseller onder de huizen, en *still going strong*. De plattegrond van deze huizen kom je in alle naoorlogse huizen tegen, onafhankelijk van hoe de buitenkant er uit ziet. De keuken, aan de achterkant gelegen, is het middelpunt van het huis. Een *breakfast area* hoort er bij. Richting voordeur de *hall*, en aan weerszijden de *family* en de *living room*. De aangebouwde garage completeert het geheel. Een grote eerste verdieping (*second level*) met 3 tot 4 slaapkamers. En een grote *basement*.

Bijgaand een klein en een middelgroot exemplaar. Wij wonen in het middelgrote. Let op de ramen die doorlopen tot aan de grond. Makkelijk voor de ventilatie. De kleine heeft een *mansard* dak.

6. Traditional

In feite een rechthoek met een schuin dak. Let op het gazon aan de straat, dan het voetpad, en dan weer gazon. Standaard stramien in *suburbia*. Let ook op de *mailbox* aan de straat, strak links van de grote garagedeur. Zulke *3-car garages* zijn tegenwoordig standaard. Onder die grote schuine daken zit meestal niks. Het lijken kleine raampjes, maar het zijn ventilatoren die moeten voorkomen dat het in de zomer te heet wordt onder het dak.

7. Prairie style

De enige stijl die eigen is aan Chicago. Daar is op zich een column over te schrijven. In het echt mooier dan op foto's door het subtiele kleurgebruik. Wordt tegenwoordig vooral voor publieke gebouwen gebruikt. Bij ons in de buurt staat een recent privé voorbeeld, maar de echt mooie vindt je natuurlijk in Oak Park en Forest Park, 10 en 11 treinhalttes ten oosten van Wheaton. Mooi wonen, lijkt een beetje op de Berg in Amersfoort. Het woonhuis van de meester zelf is later in Tuindorp in Utrecht in tweehonderdvoud gekopieerd. Het onderste huis, het *Robie house*, kun je bezichtigen. Moeten we nog doen.

8. Four square

Een simpele vorm die je, vooral in oudere buurten, van voor de *sixties*, veel tegenkomt. De veranda aan de voorkant is vaak overdekt zoals bij dit exemplaar, zodat je min of meer een extra kamer krijgt. Eigenlijk een *bungalow* met een complete eerste verdieping in plaats van alleen maar een schuin dak. Zie je het "te koop" vlaggetje in de voortuin?

Hardware

De tornado's die het zuiden van de Verenigde Staten in vooral het voorjaar teisteren hebben een imponerende reputatie. Ze trekken een spoor van verwoesting, hele stadswijken worden als met een reuzenhand platgeslagen, en huizen worden opgetild en honderden meters verder weer neergezet. Nou, het zal er best hard waaien, en ik was echt niet van plan om in mijn *minivan* achter zo'n onweersbui aan te rijden zoals steeds grotere aantallen Amerikanen, meteorologen en met name niet meteorologen, doen. Maar de ernst van de schade wordt ook mede bepaald door de manier waarop een huis wordt gebouwd. En dat is niet zo stevig! Men begint met het graven van een kuil. Een fundering vormt de rand. Die fundering is niet zo diep, 50 tot 100 centimeter, maar de grond is hier dan ook niet van het soort drijfzand waarop Holland is gebouwd. En vaak worden er ook nog wat palen in de grond gemept om het dak van de kelder wat stevigheid te verlenen. Want elk huis heeft een *basement* die intensief wordt gebruikt. Op de fundering worden betonnen platen gelegd, en dan kunnen we het eigenlijke huis gaan bouwen. Voor een goedkoper huis, bijvoorbeeld in het arme zuiden, wordt de funderingsfase nog wel eens overgeslagen! Dat maakt het wel makkelijker voor de tornado!

In Nederland wordt prefab beton of B2 blokken (het heet tegenwoordig anders, maar ik heb die term B2 jarenlang in Maarssen langs het kanaal vanuit de trein op een fabriek en groothandel zien staan, dus die zit sinds die tijd onontbrekelijk in m'n kop) gebruikt om de muren mee op te bouwen. In de V.S. komt vooral de timmerman er aan te pas. Niet bij een

wolkenkrabber, dat is werk voor Jan Beton, maar daar hebben we het nog wel een andere keer over.

We hebben het nu over woonhuizen. En of het nou om een kleine bungalow of om een *mansion* met zeven slaapkamers (een eindje verderop zijn ze er net een aan het bouwen, weer een IPO in een hypotheek omgezet) gaat, ze worden allemaal op dezelfde manier gebouwd.

Op de onderliggende betonvlakte wordt een houten skaletsel neergezet, een raamwerk van houten latten dat de muren vormt, met op de hoeken dikke palen. Dat gaat in een keer tot op dakhoogte. Houten planken vormen het dak dat er meteen bovenop wordt getimmerd, en de buitenmuur wordt dichtgemaakt door de isolatie alvast op de latten vast te nieten, in deze contreien meestal van het merk *Tyvek* of *Pink*. Tyvek is wit van kleur, en Pink is...?

Nu de boel is geïsoleerd kan de binnenkant worden (af)gebouwd. Dat kan dankzij de isolatie ook nog bij – 20 graden, een zinnige voorzorgsmaatregel in deze contreien. Omdat de buitenmuren, meestal dunne aluminiumplaten in houtmotief, er pas op het allerlaatst op worden getimmerd, staan de huizen er lang bij als een soort van iglo. Of als een *gay bar*, afhankelijk van het merk isolatiemateriaal.

Binnenmuren bestaan uit hardboard dat op de latten wordt geniet, opgevuld met, je raadt het, isolatiemateriaal. Maakt het vastspijkeren van een schilderij of lamp telkens weer tot een avontuur. De vloeren zijn ook altijd van hout. Alles, behalve de kelder, dat is voor de bewoner om wat van te maken, wordt netjes afgewerkt. Ramen en deuren gaan erin, de inbouwapparatuur wordt geïnstalleerd, badkamers helemaal af, kasten erin. Als alles van binnen klaar is wordt het dak afgedekt met kleine *prefab* stukjes dakbedekking, met extreem veel spijkers vastgeniet, de zogenaamde *shingles* die er ook in hout zijn en dan heb je er helemaal veel onderhoud aan, en wordt de buitenmuur met behulp van dezelfde technologie op de bekende verticale latjes vastgemept. Klaar!

Zulke huizen kunnen nog twee hoge verdiepingen hoog zijn. En ze zijn goed geïsoleerd, zeker door het veelvuldig gebruik van dubbel glas en dubbele deuren. Ramen schuiven op en neer.

De bovenste helft zit meestal vast, en de onderste helft kan omhoog schuiven. In de zomer wordt voor het onderste stuk een raamwerk met gaas geplaatst. De wind kan zo door het huis waaien zonder insecten mee te voeren. Want op de prairie, zeker waar stilstaand water in de buurt voorkomt, barst het van de muggen. In de winter wordt het gaas vervangen door een plastic venster. Dus dubbel glas plus. Hetzelfde geldt voor de deuren.

De titel van deze paragraaf is overigens niet grappig bedoeld. Een bouwmarkt heet hier gewoon een *hardware store*. Dus bouwmetaal is *hardware*.

Werken in *the USA* - Den Telefoon

Vanaf column 7 is werken in de USA een rubriek. Om ook aan al die andere leuke, gekke, interessante dingen toe te komen. De eerste aflevering gaat over een uitvinding die al meer dan 100 jaar het leven van de Amerikanen revolutioneert, de telefoon.

De telefoon is niet meer weg te denken uit het dagelijks leven. *Nowhere is this more true than in America*. De telefoon wordt voor (van) alles gebruikt. Als de buurvrouw wil vragen of we effe op haar kinderen kunnen passen, wordt de telefoon gebruikt. Vaak de *cell phone* omdat de kinderen er met de *hands free* van door zijn. Kaartjes bestellen bij de bioscoop, en ze tegelijkertijd per creditcard betalen, telefoon. Collegae bellen, al werken ze op dezelfde verdieping op nog geen zes meter afstand (ik noem geen namen), in plaats van even langs te lopen. Een beetje huisartsenpraktijk heeft z'n eigen *call-center*. VRU's, telefooncentrales die antwoord geven, zijn *omnipresent*. Je kunt geen gratis nummer bellen zonder je door een jungle aan menukeuzes door te moeten worstelen. De telefoon is *convenient*, dus iedereen maakt er zoveel mogelijk gebruik van.

En iedereen heeft een telefoon. Wij hebben maar een (1) telefoonlijn aan huis, en geen mobieltje, maar in elke kamer zijn aansluitingen voorhanden voor twee lijnen, en dat is normaal. Ik ken alleenstaanden die twee telefoonlijnen, en twee *cell-phones* hebben! Wederom zal ik geen namen noemen. Gezinsabbonnementen, zodat elk gezinslid een eigen mobieltje heeft en de tikken gezamenlijk tellen, zijn erg populair. En dan hebben we het nog niet over de *paggers* gehad. Een beetje bouwvakker of IT specialist heeft een mobieltje en een *pager* aan de broekriem bungelen. En de Palm VII in de binnenzak, het nieuwste hebbedingetje op telecom gebied. Kun je tijdens de pauze kijken hoe het met de *Dow* staat! De *phone* is zo vanzelfsprekend dat een werkgever er geen handleiding bijlevert. En er zitten veel meer knoppen op dan ik van de foons in Nederland gewend ben, drie rijen van zes en nog vier speciale. En elke knop heeft een corresponderend rood lampje. *Voicemail* is standaard en wordt binnen twee dagen na aanvragen van een telefoonnummer voor je ingesproken. Maar ja, een cursus uitspreken van Nederlandse namen hebben de dames die dit mooie werk doen niet gevolgd. Dus maar snel zelf inspreken. Er moeten vele stappen via het toetsenbord worden doorlopen, maar het hele proces wordt door een vriendelijke damesstem begeleidt. Deze mevrouw helpt je ook als je *voicemails* af wilt luisteren. En zo hoort nu iedere beller dat hij of zij met Wil Spronck in contact proberen te komen en niet met Will Spronik. En wilt u naam en telefoonnummer duidelijk inspreken? Dank u.

Hoe gedraag je je nu aan de foon met een Amerikaan? Ten eerste, net als bij een gewone ontmoeting, uitgebreid goedendag en hallo zeggen en informeren hoe het er mee staat. Als het om een goede bekende gaat is het de gewoonte eerst vijf minuten over ditjes en datjes te babbelen. Kan uitlopen! Maar uiteindelijk doen we zaken. Daarbij, en ik heb dat al eerder opgemerkt, zijn Amerikanen erg eigenwijs en kan het enig doordrukken kosten om de persoon aan de andere kant van de lijn tot actie te bewegen. Als ze aan je kunnen verdienen is dat uiteraard geen probleem. Dan zijn ze zo flexibel! Maar in alle andere gevallen net zolang als brugman praten tot je daar bent waar je wil wezen. Niet verzaken, gewoon blijven doorvragen tot je zeker weet dat je met je gesprekspartner op een lijn zit. En goed controleren of de afspraak aan de andere kant ook zo wordt begrepen. Plotselinge opkomende gehoorproblemen van voorbijgaande zijn endemisch in de V.S.!

Iedereen is dus altijd *online* en bereikbaar? Natuurlijk niet! Als de bel rinkelt wordt op het *caller ID* schermpje dat bij elke telefoon standaard wordt meegeleverd gekeken wie belt. Na drie keer bellen start de *voicemail* toch, dus er wordt alleen opgenomen als een dringend telefoontje van buiten wordt verwacht, of als de interne beller belangrijk genoeg is. Of als je niks te doen hebt natuurlijk. Niet opnemen is niet echt een probleem, want de beller kan altijd een *voicemail* inspreken. En ik kan je verzekeren, als je hier in je werk wilt kunnen functioneren, moet je niet alleen leren conversaties via *voicemail* te voeren, en groepsafspraken op die manier te plannen, maar ook bereid zijn serieuze discussies via *voicemail* tot een goed einde te brengen. Vindt je het gek dat iedereen hier email zo gewoon vindt? Ze deden dat al jaren met *voicemail*!

Een andere reden waarom de hoorn niet wordt opgenomen kan zijn omdat de persoon die wordt gebeld aan de telefoon hangt om persoonlijke zaken te regelen. Vergeet niet, men werkt hier nog echt vijf dagen in de week. En de acht uren werkdag wordt eerder als minimum aanwezigheidsverplichting dan als maximum werktijd opgevat. Maar al die dingen die jullie, Hollandse deeltijders, buiten werktijd kunnen doen, moeten hier ook worden geregeld. Nou zijn de winkels wel tot 10 uur 's avonds open, maar dokters en andere bureaucraten zijn net zo bereikbaar als in Nederland. Of nog minder. En vrij nemen om dingen te regelen is verspilling van het kleine aantal vrije dagen.

Tom Poes, verzin een list! Er wordt dus urenlang afgerebbeld over het bankstel dat met vlek werd afgeleverd, de rekening die niet klopt, met het hoofd van de school overlegt over het

tegenvallende rapport, en met dokters onderhandelt over de behandeling van een ouder familielid die de engelse taal onvoldoende machtig is. Zonder de telefoon zou die typisch Amerikaanse manier van werken, die snelle jachtige resultaatgericht aanpak, waarbij een groot deel van de dag op de zaak wordt doorgebracht niet mogelijk zijn. Is dat nou een zegen, of een vloek?

Nieuws van het front – The network to find your house

Wat is er toepasselijker bij deze column dan om op het Web een huis te gaan zoeken? Amerika kent een organisatie die je met de NVM zou kunnen vergelijken. Ze hebben niet het monopolie zoals de broeders in Holland hebben, maar zijn wel verreweg de grootste. De site heet <http://www.realtor.com/>. Wij gaan rechtstreeks naar de lokale afdeling, <http://www.realtor.com/Chicago/nbregion.asp>. Twee dagen nadat ik dit stuk had geschreven hebben ze de navigatie op deze site totaal verandert, dus moest ik het weer overnieuw doen. Elke paar maanden de navigatie veranderen is niet ongebruikelijk, maar de timing komt me deze keer slecht uit!

Niet zeuren, verder. We moeten een *county* kiezen. Elke staat bestaat uit een groot aantal county's. Wij wonen in duPage, dus die kiezen we. Klik op duPage op de kaart. Vervolgens kun je gemeentes waar je een huis wil zoeken aanklikken. Beperkt de keuze voorlopig maar tot Wheaton, daar kennen wij de weg. Je kunt met de bekende toetscombinatie Ctrl-Enter ook meerdere plaatsen tegelijk kiezen. Klik op *Continue*, en kies vervolgens de aard van de gezochte woning. *Single family home(s)* biedt de meeste keuze in duPage. Weer *Continue*, en vervolgens moet je een *price range* kiezen, een aantal slaapkamers, en laat het aantal badkamers maar oningevuld want het zijn er altijd meer dan 1. Daarna klik je op *Search*, en dat gaat ie dan doen. Het kan even duren. Maar na een tijdje komen de eerste *listings* te voorschijn.

Klik op de foto en meer informatie komt beschikbaar. [Listing details](#) geeft de maten van het huis en dergelijke. In voeten! Je kon ook al op een [Map](#) kijken waar het huis is gelegen. [school report](#) is een naar school en *school district* geordende kopie van de overheidsinformatie (*state*, niet *federal*) over school kwaliteit. Een soort CITO maar dan voor het hoofd van de school.

[City report](#) is niet interessant. Dan kun je beter bij de Chicago Tribune kijken, <http://cgi.chicago.tribune.com/homes/>. Onder de noemer [Communities](#) vindt je journalistiek getinte informatie. En uiteraard de nodige door de overheid en andere instanties geleverde statistieken. Amerikanen zijn gek op statistieken, had ik dat al gezegd? Duizenden websites zijn gevuld met statistiek na statistiek. De hele volkstelling, die ze elke tien jaar herhalen, staat op internet, inclusief fraai gekleurde grafieken. Misdaad statistieken van alle buurten van Chicago kun per maand nauwkeurig en tot een week geleden bijgehouden, *doorbrowsen*. Wel informatief is [Neighborhood info](#). Dat levert statistieken, hoe kan het ook anders, van de buurt op. Kwaliteit van de scholen, criminaliteit, buurt karakteristiek, en wat voor volk daar zoal leeft. Flink naar beneden doorscrollen, dat muiskiel is nu wel handig, want er staat meer dan je denkt. Onze kinderen zijn klant van *school district 200*. Lees ook de *lifestyle profiles*. Mooie omschrijvingen vindt je niet? De *crime risk* in Wheaton is nog lager dan het cijfer dat wordt gegeven doet vermoeden. Ik zal nog wel 'n keer een kopie van het *crime report* dat wekelijks met de lokale Maasbode wordt verspreid opsturen, maar laat ik maar vast verklappen dat er gemiddeld per week wel 1 tot soms wel 3 portefeuilles of handtasjes uit niet afgesloten auto's worden gestolen! Ook wordt er minimaal een fiets per week gestolen! En dat in een plaats met 55000 inwoners. *Heavy man!*

Voor nog meer *infotainment* kun je terecht bij 3D *showcases*, inkijkjes in het te koop aangeboden huis die steeds vaker maar voor mijn zin nog niet vaak genoeg worden

meegeleverd met de advertentie. Het vaakst bij de duurdere huizen. Erg gemakkelijk, ook omdat ze meubels e.d. tonen. Schrik niet, de Amerikaanse smaak is, laten we zeggen, conservatiever dan in Nederland gebruikelijk, en meestal niet beroerd door Europese design ideeën. Schreeuwlelijk dus. Als je appartementen gaat zoeken (<http://www.apartments.com/>) kom je nog veel meer plattegrondjes en inkijkjes tegen. Maar dat mag je zelf uitzoeken. Een laatste opmerking die ik niet nalaten kan is dat ik er over verbaasd ben dat tussen Mei 2000 en December 2001 deze pagina's vrijwel onverandert zijn gebleven. Blijkbaar hadden ze toen al het goede model gekozen. Alle kleurtjes e.d. zijn verandert, maar de menu structuur is dezelfde gebleven